

2010. február 3.

Emlékeztető

a Magyar Rétegtani Bizottság 2010. évi első üléséről

Időpont: 2010. 02. 03., szerda, 13 óra

Helyszín: ELTE Általános és Történeti Földtani Tanszék Adattára

Jelen van 11 fő:

Császár Géza	Magyar Rétegtani Bizottság elnöke
Gyalog László	Magyar Rétegtani Bizottság titkára
Tóthné Makk Ágnes	Pannon Albizottság titkára
Selmeczi Ildikó	Miocén Albizottság elnöke
Szentpétery Ildikó	Miocén Albizottság titkára
Nagymarosy András	Oligocén Albizottság elnöke
Görög Ágnes	Kréta Albizottság titkára
Galács András	Jura Albizottság elnöke
Budai Tamás	Triász Albizottság elnöke
Piros Olga	Triász Albizottság titkára
Harangi Szabolcs	Magmás Albizottság elnöke

Kimentését kérte 8 fő:

Magyari Árpád	Kvarter Albizottság elnöke
Bradák Balázs	Kvarter Albizottság titkára
Sztanó Orsolya	Oligocén Albizottság titkára
Főzy István	Jura Albizottság titkára

Szederkényi Tibor	Paleozoos Albizottság elnöke
Hámos Gábor	Paleozoos Albizottság titkára
Koroknai Balázs	Paleozoos Albizottság titkára
Lelkesné Felvári Gyöngyi	Paleozoos Albizottság titkára

További távollevő 5 fő:

Juhász Györgyi	Pannon Albizottság elnöke
Kecskeméti Tibor	Eocén Albizottság elnöke
Bernhardt Barnabás	Eocén Albizottság titkára
Knauer József	Kréta Albizottság elnöke
Lukács Réka	Magmás Albizottság titkára

Az előzetesen (2008. 05. 27-én) kiküldött napirend az alábbi volt:

1. A Norvég Rétegtani Bizottság gondjai az északi tengerei neogén és paleogén rétegsorok litosztratigráfiai tagolása területén (Császár G.)
2. A litosztratigráfiai táblázat újraalkotásának helyzete (albizottsági beszámolók)
3. Helyzetkép Magyarország litosztratigráfiai egységeinek leírásáról és közreadásáról. (albizottsági beszámolók)
4. Az inaktív albizottságok vezetésének megújítási lehetősége és a tevékenység újraindítása
5. Az alapszabály véglegesítése és alkalmazása
6. A KBGA térség mezozoos képződményeinek korrelációja c. projekt és speciális szekció a Thessaloniki Kongresszuson (Császár G.)
7. Egyebek

Adminisztratív információk (az utolsó, 2008. 06. 17-iki ülés óta történt változások - Gyalog László):

- a) A Kvarter Albizottságnak 2008. 09. 24-én volt ülése. Itt a már korábban lemondott Krolopp Endre elnök mellett Kordos László titkár is lemondott. Helyükre az Albizottság Magyar Árpádot (elnök) és Bradák Balázst (titkár) választotta.
- b) A Triász Albizottságnak 2009. 01. 23-iki ülésén lemondott Haas János elnök és Kovács Sándor titkár, elnöknek (a korábban szintén titkár) Budai Tamást, titkárnak Piros Olgát választották.
- c) A Miocén Albizottság 2009. 06. 30-iki ülésén lemondott Halmai János elnök, helyére Selmeczi Ildikót választották.

Az újonnan választott elnökök és titkárok automatikusan meghívottjai lettek a Magyar Rétegtani Bizottság üléseinek.

Az ülést Császár Géza vezette le.

1. A Norvég Rétegtani Bizottság gondjai az északi tengerei neogén és paleogén rétegsorok litosztratigráfiai tagolása területén (Császár G.)

Császár G. elmondta, hogy a Nemzetközi Rétegtani Bizottság (ISSC) új elnöke, a kanadai Bryan Pett felkérte a nemzeti bizottságokat, mondjanak véleményt a Norvég Rétegtani Bizottság problémájáról. Ott egy tengeri paleogén-neogén litosztratigráfiai beosztást az Ecofisk olajmező körzetében egyesek meg akarják változtatni, mások ezt ellenzik. Egy agyag-agyagmárga rétegsor formációiba települő homokköteteknek formáció helyett tagozat rangot akarnak adni (Norlex-konceptió).

Nagymarosy A. elmondta, ismeri a területet, a két verzió között üledékképződési értelmezési különbségek vannak.

Többen felvetették, nem világos, mi ebben a kérdésben a bizottság feladata.

Császár Géza: az ISSC elnöke azt kérte az ISSC tagoktól, hogy tanácsaikkal segítsék a norvég bizottságot döntésük meghozatalában. Nem személyes, hanem bizottsági véleményt szeretne kialakítani és azt továbbítani. Szakmai véleménye, hogy túlságosan merev a megközelítés, a kérdés vaglyagossága nem hozhat jó eredményt, több szempont figyelembevétele vezethet jó megoldáshoz

Az anyaghoz Császár G. válaszát és az erre adott ISSC elnöki választ az [1. mellékletben](#) küldjük.

2-3. A litosztratigráfiai táblázat újraalkotásának helyzete és Helyzetkép Magyarország litosztratigráfiai egységeinek leírásáról és közreadásáról. (albizottsági beszámoló)

A kréta Albizottság táblázatát Görög Ágnes bemutatta. Ez az előző ülésen elfogadottak szerint időarányos skálájú. A miocén kapcsán felmerült, hogy legyen külön alsó- és középső-miocén tábla, illetve pannóniai helyett felső-miocén-pliocén (pannóniai). Felmerült, hogy a baloldali felsorolások közül a bizottsági tagok listája kisebb helyet foglalhatna el és a formációnevek felsorolása nem szükséges. Lehetne időnként tagozatokat is ábrázolni. Egyik vélemény (Császár G.) szerint a fontosakat lehetőség szerint ábrázolni kell, másik (Nagymarosy) szerint a bal oldalon lehetnek kinagyított táblázatrészletek, ott lehetnek tagozatok is, illetve pl. az alsó- és a középső miocén két szemközti oldalon. A baloldal jobb kihasználásában és a bemutatott kréta táblázat mintájára kissé megnövelt táblázat mérete tekintetében egyetértés volt. A bizottság elfogadta, hogy a 2004-es helyett a 2008. évi Nemzetközi Rétegtani Táblázaton feltüntetett időadatokat használjuk. Nem mindenki ismeri, az emlékeztetőhöz mellékeljük ([2. melléklet](#)). Probléma a magmás formációk beépítése a táblázatokba.

Paleozoos albizottság

Császár G. elmondta, hogy gyakorlatilag az egész vezetőség (Szederkényi Tibor, Lelkesné Felvári Gyöngyi, Hámos Gábor és Koroknai Balázs) lemondott.. Új ülést kell összehívni, új vezetőség választásával. Szederkényi Tibor Balázs Endrét javasolta elnöknek, de vezetőként javasolta még Pál-Molnár Elemért és M. Tóth Tivadart. Az ülésen Budai T. és Gyalog L. Konrád Gyulát is javasolta tisztségviselőnek. Az albizottsági ülés előkészítését lebonyolítását az elnök és a titkár intézi.

Triász albizottság

Budai T.: Az időalapú táblázat is elkészült. Rövid leírások is készek, magyarul és angolul is. A kötet 1993-ban elkészült.

Jura albizottság

Galács A.: A rövid szövegleírások készek, táblázatban van még javítani való (pl. Pilisben Tölgyháti F.). Egyúttal bejelenti lemondását az albizottság elnöki posztjáról és kilépését az albizottságból. Indokai: szerinte ezeknek a litosztratigráfiai neveknek a túlzott beépülése az oktatásba káros volt, a hallgatók neveket bifláznak, ahelyett, hogy a folyamatokat értenék meg. Bírálta a 2004-es MÁFI ÉJ-ben megjelent javaslatok közül egyes mecseki tagozatok elkülönítését. Új formációnevek jelennek meg részletes leírások, vizsgálatok nélkül.

Császár G. szerint a hallgatóknak nála nem kell ismerni a neveket, használhatnak táblázatot, üledékciklusokat kér számon. Hangsúlyozta még, hogy a javaslatok csupaszok ugyan, de ezek felvetések, és az illetékes albizottságoknak kell döntenie arról, hogy megfelelőek-e, elvetendők-e vagy további vizsgálatok szükségesek a döntés meghozatalához.

Budai T. szerint az MRB-nek Gyalog László által már 2000-ben átadott és 2004-ben az ÉJ-ben publikált javaslatokat az albizottságoknak kellett volna megtárgyalni, amit pl. a Jura Albizottság a mai napig nem tett meg.

Kréta albizottság

Görög Á.: A kréta táblázat elkészült, a táblázatot kor-arányos. Rövid szövegleírások is készek. (A kötet 1996-ban elkészült.) A táblázatban *Galác A.* felvetette, hogy nem látszik, hogy a Tatai Mészke sok helyen albai.

Császár Géza válaszában elmondta, hogy a formáció Sümegen biztosan nem albai, Olaszfalunál a helyzet ellentmondásos, mert az albai-gyanús ammoniteszek mellett innen barrémi brachiopodákat határozott Somogyi. Tatán sem gondmentes, de Vértessomlón a dinoflagelláták is igazolták a Tatai Mészke legfelső rétegeinek kora-albai keletkezését. A folyamatban lévő munkáktól várjuk az ellentmondások feloldását.

Harangi Sz. felvetette, hogy nem világos, miért szakad meg időben a Mecsekjános Bazalt. A táblázaton kisebb változtatásokat elvégeznek.

Eocén albizottság

Császár G. elmondta, sem Kecskeméti T., sem Bernhardt B. nem reagált a meghívóra. Valószínű vezetőségváltásra lenne szükség. Felmerült Less György, Kerckmár Zsolt neve. Az anyagok nagyjából a múltkori (2008. júniusi) ülésen is készen voltak, azóta nem tudjuk, történt-e valami. Kecskeméti elnök úrral történt utólagos beszélgetésen kiderült, hogy nem kapta meg a meghívót, de várja az emlékeztetőt, kész összehívni azt követően az albizottság ülését és kész Nagymarosy Andrással felvenni a kapcsolatot a táblázat és a leírások sürgős befejezése érdekében. A munkába kiemelten kívánja bevonni Less Gy.-t.

Oligocén albizottság

Nagymarosy A.: Nem történt érdemi változás az utolsó MRB-ülés óta. A leírások kb. készek, szerkesztési munka van még hátra. A régi táblázat jó, az időarányos táblázatot egy hét alatt el tudja készíteni. A kötetet illetően, mivel Paleogén kötet van tervezve, nem lépett, mivel az eocén résszel nem történt semmi.

Császár G. felvetette esetleg az albizottság összevonását az eocénnel, Peleogén néven, esetleg a két albizottság közös ülést hívhat össze ennek a kérdésnek a megvitatására.

Miocén albizottság

Selmeczi I.: A leírások közül a hiányzókat gépbe vitték, véleményezésre szétküldték. Vannak dupla leírások is. Ezeket harmonizálni kell. A táblázat elkészülte előtt meg kell vitatni a 2000-2002-es javaslatokat is, amelyek Gyalog-Budai cikkében szerepelnek. Probléma van a vulkanosediment képződményekkel, a tufákkal, pl. a Tari Dácittufa típusfeltárásában a tufa más korú, mint a formáció. Így a táblázat és a leírások év végéig készíthetőek el.

Nagymarosy A.: Hámor G. leírásaiban sokszor nem pontosak a korok (OTKÁ-ban tengeri kokrat [\[Cs. G.1\]](#) megvizsgálta). Ad egy táblázatot a helyes korokkal, a meghatározó ősmaradványokkal.

A bizottság nevét Neogén I. Albizottságra kívánja változtatni. Császár Géza emlékeztetett, hogy a névváltozást az MRB-nek is el kell fogadnia. Az ülés a kérdést annak érdemi felvetésekor tárgyalni fogja, összefüggésben a szomszédos albizottságok helyzetének megítélésével.

Pannóniai albizottság

Tóthné Makk Á.: Nem tudja, történt-e előrelépés az elmúlt ülés óta, nem beszélt Juhász Györgyivel. A múltkori ülésen mind a teljes, mind a rövid leírásokban voltak hiányok. A meglévő táblázat dinamikus, de aktualizálni kellene. Részletes leírásokból csak néhány készülhetett el.

Juhász Gy. utólag jelezte, hogy a MÁFI-s e-mail címét már nem nagyon használja, ezért nem értesült az ülésről.

Kvarter albizottság

Császár G. közölte, Bradák Balázs fog küldeni egy beszámolót az albizottság tevékenységéről, de mint később jelezte, ezt csak a jövő hét második felében lesz módja elkészíteni. A kvarterről is kell táblázat.

Többen felvetették, a régi táblázat neveinek többségét senki sem használja, azóta több új név is született. Gyalog L. megemlítette, hogy ezeknek a neveknek egyike sem lett definiálva, nincs leírásuk, ezért sem lehetett használni ezeket. Az új táblázatban nem kell mindent formációba sorolni, de ideje, hogy az albizottság ebben érdemi álláspontot foglaljon el, és tájékoztassa Bizottságot.

Gyalog L. (kiegészítés): Az új vezetőség aktív volt, tavaly már egy kétnapos kirándulást is szervezett lösz témában.

Magmás albizottság

Harangi Sz.: A Magmás Albizottság a többitől eltérő módon működik. A magmás területekről modern szemléletű térkép nem készült a térképezések során. A Bükk előtere esetében pl. gyökeresen eltér a véleménye a térképezőktől. Egy hegységen belül nem való más területről hozott név. Olasz vulkáni nevezéktant szeretne adaptálni. A piroklasztikumok rendszere bonyolult. A képződési korokban komoly eltérések lehetnek.

Császár G. felkérte Harangi Szabolcsot, hogy egy, a Bizottság következő ülésen ismertesse a magmás rendszer területén kialakított elveket, s csak azt követően kezdjék el az albizottságban az új elvek szerinti munkát.

Általános

Egyetértés volt abban, hogy továbbra sem kell a különböző táblázatokban azonos területi felosztást alkalmazni az oszlopok terén.

A zsúfolt részek kivágatként kinagyítva való ábrázása ismételten felvetődött.

Budai T. javaslata: A táblázatok végső formai egyeztetését Piros O. végezze.

4. Az inaktív albizottságok vezetésének megújítási lehetősége és a tevékenység újraindítása

A Bizottsági beszámolókból már szó esett róla.

A Paleozoos Albizottságot meg kell újítani, új vezetőséggel, mivel a régi lemondott (ennek szervezését Gyalog László vállalta).

A Jura Albizottság esetén új elnökkel lehet továbblépni.

Az Eocén Albizottság vezetőivel beszélni kell a megújítás lehetőségeiről. Ez megtörtént, lásd fent.

A Pannon Albizottság esetében tisztázni kell az elnökkel a továbblépés lehetőségeit.

5. Az alapszabály véglegesítése és alkalmazása

Császár G.: Kb. 10 éve készült egy alapszabály-tervezet. Ezt kellene most felfrissítve és finomítva (pl. ne legyen évenkénti beszámolási kötelezettség az MTA-nak) megtárgyalni. Mivel a tagok nem ismerik, mellékletként csatoljuk ([3. melléklet](#)).

6. A KBGA térség mezozoos képződményeinek korrelációja c. projekt és speciális szekció a Thessaloniki Kongresszuson (Császár G.)

Császár G.: A 2010. szeptemberi KGBA-kongresszuson több magyarok által (is) szervezett szekció készül. Ezek között van a Mezozoos képződmények korrelációja a KBGA térségében. Ez egyúttal egy KBGA munkacsoport is, amelynek célja, hogy a több országban előforduló litosztratigráfiai egységeket (pl. Dachsteini Mészkö) korrelálják, döntsenek azok régióbeli sztratotípusainak helyéről és adott esetben egységesen elfogadható nevééről a megfelelő alapelvek figyelembe vétele alapján. Kérte, hogy aki teheti mutassa meg magát és eredményeit a kongresszuson.

7. Egyebek

Selmezi I. felvetette, hogy a várpalotai Szabó-bányából lopják a homokot, félő, hogy tönkreteszik a feltárást. A Balatonfelvidéki NP nem tesz meg minden lehetséges lépést a védelemre. Kókay Jóska is kért a minisztériumtól segítséget. A bántapusztai ottngai alapszelvényhez a Bfelv. NP táblaszöveget kér.

Császár G. elmondta, hogy több NP foglalkozik pályázatokkal alapszelvények rendbehozatalára. A Bükki NP az Eresztvényi bánya, az Aggteleki NP a fűzérkajatai tűzkölelőhely, a Duna-Ipoly NP borszönyi és gercsei feltárások kitisztítására beadandó pályázatokhoz kérte az MRB hozzájárulását.

Piros O. felvetette ezzel kapcsolatban, hogy meg kellene hívni MRB ülésekre NP-geológusokat, hogy ilyen kérdésekben (pl. alapszelvények fontossági sorrendje) ismerjék meg az MRB álláspontját.

Császár G. bejelentette, hogy a következő ülés tervezett időpontja 2010. május, amikor Harangi Sz. is beszámolhatna a magmás litosztratigráfia ügyeiről, illetve az albizottságok az addigi előrehaladásokról.

Budapest, 2010. 02. 03.

MRB elnök

MRB titkár, jegyzőkönyv-készítő